RAHANDUSMINISTEERIUM

Riigikantselei
riigikantselei@riigikantselei.ee

Teie 30.10.2026 nr 2-5/26-02193,
RIIGIKOGU/26-1205/-2T

Meie 18.11.2026 nr 1.1-11/4405-2

Arvamus Eesti 200 fraktsiooni ja Eesti Reformierakonna fraktsiooni 2026. aasta 28. oktoobril algatatud kogumispensionide seaduse ja investeerimisfondide seaduse muutmise seaduse eelnõu (1075 SE) kohta

Lp hr Kasemets

Mõistame, et noortele peredele on esimese kodu soetamise võimalused olulised ja nõustume, et pensionivara pantimisel eluasemelaenu omafinantseeringu katmiseks on teatud eelised samal eesmärgil pensionisammastest raha väljavõtmise ees. Raha väljavõtmisel jääb inimestele tuleviku tarbeks selgelt vähem pensionivara. Pantimise puhul kasutatakse pensionivara või osa sellest juhul, kui eluasemelaenu enam teenindada ei suudeta või ka eluaseme vahetamisel olukorras, kus kinnisvarahinnad on langenud ja tagatiseks oleva kinnisvara väärtusest enam ei piisa.

Pensionivara pantimisel on aga ka negatiivsed küljed. Esiteks on pensionivara pantimise meede pensionipoliitika vaatest hea vaid seni, kuni see vähendab raha väljavõtmist pensioniskeemidest, et katta eluasemelaenuga kaasnevat omafinantseeringu kohustust, ja kuni laenuvõtjal säilib laenu teenindamise võimekus. Eluasemelaenu omafinantseering on aga vajalik muu hulgas ka laenuvõtja finantsdistsipliini tõendamiseks. Asendades selle nõude pensionivara pantimisega, suureneb oht, et kasvab ka laenuvõtjate arv, kes tulevikus oma eluasemelaenu teenindamisel raskustesse satuvad. Kui laenuvõtja ei suuda oma laenu teenindada ja kinnisvarahinnad peaksid langema, kaotab ta ka oma pensionivara. Seega võib pantimise meede tõsiselt ohustada inimeste pensionisissetulekuid. Ka Eesti Pank ei ole pidanud õigeks teise samba pensionivara pantimist eluasemelaenu tagatiseks[1].

Teiseks toob pantimise võimaluse loomine kogumispensionide süsteemile kaasa kulud, mis tuleb kas otseselt (pandi seadmise kulud) või kaudsemalt (registri arenduse kulud) katta pensionikogujatel. Vabariigi Valitsusele arvamuse avaldamiseks esitatud kogumispensionide seaduse ja investeerimisfondide seaduse muutmise seaduse eelnõu (1075 SE) koostamisel on

[1] Vt Eesti Panga vastust A. Hanimägi kirjalikule küsimusele eluasemelaenude kohta: https://www.riigikogu.ee/wp-json/riigikogu/v1/files/045dc62c-8ff3-4919-9bc6-15556edd4273/download.

jäetud arvestamata, et pensionifondi osakud on registreeritud pensioniregistris ja pensioniregistril pantimise funktsionaalsus praegu puudub. Selleks, et pensionifondi osakuid saaks pantima hakata, tuleb selline funktsionaalsus registrisse kõige pealt luua. Pensioniregistrit peab Rahandusministeeriumiga sõlmitud kontsessioonilepingu alusel AS Pensionikeskus. Pensioniregistri esmase analüüsi baasil oleks pensionifondi osakute pantimise näol tegemist läbi aegade ühe kõige mahukama registri IT-arendusega. Selleks, et analüüsida, kas oleks otstarbekas pensionivara pantimist võimaldada, tuleks muu hulgas hinnata, milliseks kujuneb registripandi seadmiseks vajaliku arenduse maksumus ja kuidas seda finantseerida.

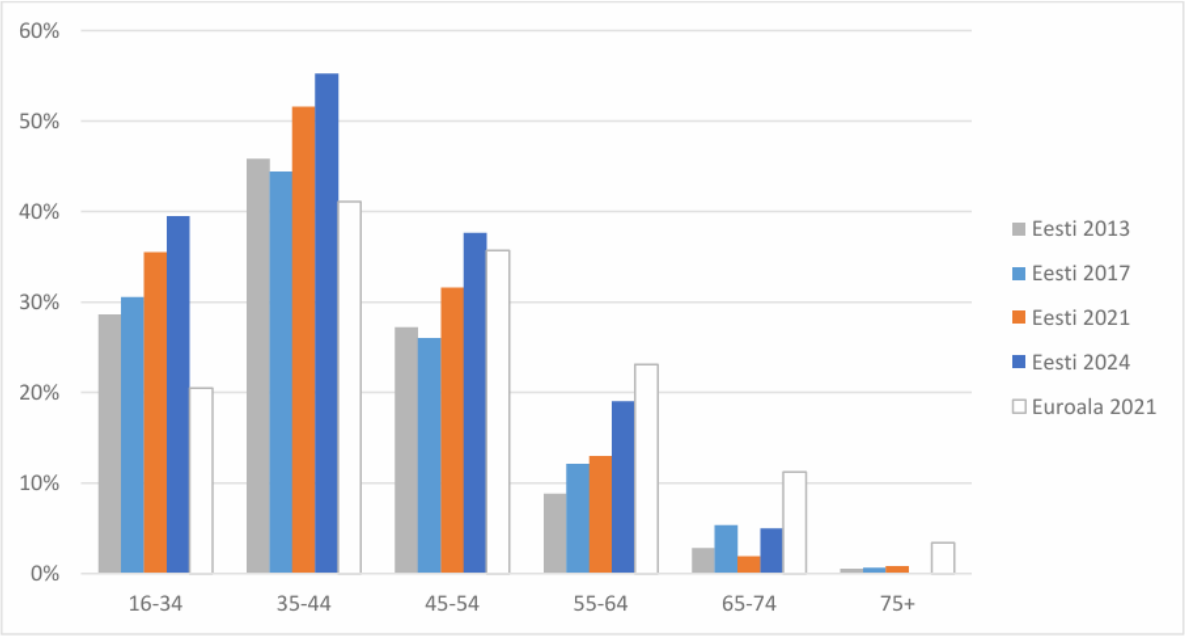
Ühtlasi soovitame alustada pensionivara pantimise vajaduse kaardistamisest ja analüüsist, kas sellise meetme vastu on piisavat huvi pakkumise poolel. Juhime tähelepanu, et Eestis on eluasemelaenud Euroopa Liidu riikide võrdluses ka praegu hästi kättesaadavad. Laenu võtmisel on võimalik kasutada ka riigi poolt pakutavaid EISi eluaseme laenukäendust või MESi eluaseme kaaslaenu kodu rajamiseks maapiirkonda. Eelnõuga 1075 SE kavandatud meede võib aga kinnisvara hindasid kunstlikult kasvatada ja laenutingimusi hoopis halvendada.

Eluasemelaenude mahud on kasvanud ja uute eluasemelaenude arv on tõusutrendis. Kokku väljastati 2025. aastal uusi eluasemelaene 2,4 miljardi euro väärtuses, mida on 10% rohkem kui aasta varem[2]. Eesti Panga andmetel on see üle kolme korra kiirem kasv kui euroalal keskmiselt (2,8%)[3]. Samal ajal näitab Eesti leibkondade varade ja kohustuste 2024. aasta uuring, et laenude kättesaadavus on olnud aastatel 2013–2024 Eestis stabiilselt ühesugune. Ehkki laenunõudlus on nende aastate jooksul märgatavalt kasvanud, suurenedes 19 protsendilt 2013. aastal 31 protsendile 2024. aastal, ei ole see toonud kaasa krediidipiiranguga perede osakaalu märgatavat kasvu. Uuringu kohaselt on nende leibkondade osakaal laenu taotlenud leibkondades, kelle taotlus lükati tagasi või kes said soovitust vähem laenu, Eestis euroala riikide võrdluses keskmisel tasemel ning sama kehtib ka heitunud leibkondade osakaalu kohta[3].

Kui vaadata spetsiifiliselt nooremat vanuserühma, näitavad sama uuringu tulemused, et Eestis on kinnisvara tagatisel laenude omamine selles vanuserühmas tunduvalt sagedasem kui euroalal keskmiselt: vanuserühmas 16–34 omas Eestis 2024. aastal kinnisvaralaene 40% leibkondadest, võrdluseks, euroalal oli 2017. aastal selles vanuserühmas kinnisvaralaene vaid 20% leibkondadel (vt joonist 1)[3].

[2] Vt Eesti finantsteenuste turu ülevaadet 31. detsembri 2025. aasta seisuga: https://www.fi.ee/sites/default/files/2026-05/fi_eft_1_2026_est.pdf.

[3] Vt Eesti Pank, Eesti leibkondade varad ja kohustused: 2024. aasta uuringu tulemused: https://haldus.eestipank.ee/sites/default/files/2026-05/ep_tp-2-2026.pdf.

Joonis 1. „Kinnisvara tagatisel laene omavate leibkondade osakaal vanuserühmade kaupa, %“

Allikas: Eesti Pank, „Eesti leibkondade varad ja kohustused: 2024. aasta uuringu tulemused“

2025. aastal Eesti Panga tellitud ja RAIT Faktumi korraldatud uuringus Eesti elanike finantskäitumise kohta[1] märkis 18–29-aastaste vanusegrupis üle 70% vastajatest, et on eluasemelaenu taotlenud ja seda ka saanud. Seejuures oli noorte vanusegrupis eluasemelaenu saajate osakaal suurem kui teistes vanusegruppides. Põhjusena, miks 18–29 aastaste vanusegrupi noor ei ole eluasemelaenu taotlenud, toodi küsitluse vastustes suhteliselt rohkem välja, et sissetulek on liiga väike või ka, et ei ole tagatisi piisavalt.

Eluasemelaenu puhul peab tagatiseks olema laenu esemeks olev kinnisasi. Eelnõu 1075 SE näeb ette pensionivara pantimise eluasemelaenu omafinantseeringu osa tagatisena. Omafinantseeringu eesmärke on Eesti Pank selgitanud – see on vajalik eelkõige laenuvõtja enda kaitseks võimaliku sissetuleku vähenemise või kinnisvarahinna languse korral, aga ka laenuvõtja säästmisvõime ning kaudsemalt tema finantsdistsipliini tõendamiseks[1].

Pensionivara pantimise võimaldamine võib pakkuda mingil määral leevendust krediidipiirangutega peredele (lihtsustatult, kellel on raskusi laenu saamisega või kellele antakse raha laenuks tavapärasest kehvematel tingimustel), kuid eelduslikult jääb siin siiski määravaks eluasemelaenu teenindamise võimekus ehk sissetuleku piisavus. Et välja pakutud pantimise meede on universaalne – seda võivad kasutada eluasemelaenu taotlemisel kõik, kellel pensionivara on – võib piisava nõudluse ja pakkumise korral laenamise hoogustumine eluasemelaenu turuolukorra laenuvõtjate jaoks kokkuvõttes aga pikemaks ajaks hoopis halvemaks muuta. Sellisele ohule on osundanud ka Eesti Pank oma vastuses A. Hanimägi kirjalikule küsimusele eluasemelaenude kohta[2]: „2021–2022. aastal halvenes eluasemete taskukohasus Eestis märgatavalt, kuivõrd kinnisvarahinnad kasvasid inimeste sissetulekutest märksa kiiremini. Hinnakasvu tõukas tagant see, et kinnisvaraturule liikus korraga suurem hulk raha. Selle taga olid eelkõige koroona pandeemia tõttu kogunenud säästud, II samba pensionifondidest välja võetud vahendid ning iduettevõtete omanike tavapärasest suuremad

investeeringud elamukinnisvarasse. Eluasemeturul kiiresti tekkinud ülehinnatus on ilmekas näide sellest, kuidas rahastamisvõimaluste ja -tingimuste järsk leevenemine võib turuolukorda järgneval pikemal perioodil hoopis raskendada. Nüüdseks on eluasemete taskukohasus viimase kümne aasta keskmisega võrreldes endiselt halvem, kuigi viimastes kvartalites on see näitaja veidi paranenud. Selleks, et eluase oleks pikaajaliselt kättesaadav, on tähtis vältida käitumist, mis võiks suurendada ebakõla kinnisvarahinna ja elanikkonna sissetulekutaseme vahel.“.

Eluasemelaenudele nähakse pankade kapitalinõuete arvestamise seisukohalt ette nõuded EL pangandusmääruses 575/2013 ehk CRR-s. Lihtsustatult määratakse CRR-ga see, kui palju peab pank erinevate laenudega seotud krediidiriski katteks omakapitali hoidma. Mida riskantsemaks laenu CRR järgi peetakse, seda suurem on üldjuhul panga kapitalinõue. Eluasemelaenude puhul võimaldab CRR nõuetekohase kinnisvaratagatise korral kohaldada soodsamat riskikaalu.

Eluasemelaenu puhul on nö tavapärase CRR kohase sooduskohtlemise eelduseks üldjuhul see, et laen on nõuetekohaselt tagatud elamukinnisvarale seatud hüpoteegiga (vastavalt CRR artiklile 125). Pensionivara pant võiks põhimõtteliselt olla pangale täiendav tagatis, kuid see ei asenda kinnisvarale seatavat hüpoteeki.

Samuti ei tähenda pensionivara pant üldjuhul seda, et pank saaks selle tõttu kohaldada laenule väiksemat CRR kohast riskikaalu või kapitalinõuet. Selleks peaks pensionivara vastama CRR-s krediidiriski maandamiseks aktsepteeritavale finantstagatisele esitatud tingimustele. CRR artiklites 197 ja 198 on selliste tagatiste ring ja nende arvesse võtmise tingimused konkreetselt piiritletud.

Seega võib pensionivara pant olla pangale eluasemelaenu puhul täiendav lepinguline tagatis, kuid see ei asenda kinnisvarale seatavat hüpoteeki ega anna iseenesest alust laenu CRR kohast riskikaalu vähendada ehk kokkuvõttes ei tähenda see panga jaoks madalamaid kapitalinõudeid.

Lisaks eelpool välja toodud põhimõttelistele probleemidele esitame eelnõu 1075 SE kohta järgmised kommentaarid:

1. Eelnõu ei arvesta, et tegemist on registripandiga ega ole kavandanud ühtegi väärtpaberite registri pidamise seaduse (EVKS) muudatust. Pensionifondi osakud on registreeritud pensioniregistris, pant tekib, kui vastav märge läheb registrisse.
2. Pantida saaks põhimõtteliselt nii üksiku pensionifondi osakuid kui kogu pensionikontot. Eelnõu näib olevat valinud üksiku pensionifondi osakute pantimise, kuid seletuskiri ei selgita, miks ei ole kaalutud pensionikonto pantimist ega lahka küsimust, kas see võiks jääda pandilepingu osapoolte otsustada, kas pantida konkreetse pensionifondi osakud või kogu pensionikonto.
3. Ebaselge on, kas konkreetse pensionifondi osakute pantimisel oleksid pandiga hõlmatud ka tulevikus omandatavad osakud (eelduslikult lastakse osakuomanikule igal kuul uusi osakuid välja).
4. Täiesti reguleerimata on, kuidas pant tekib, kuidas jõuab info, et pant on seatud, pensioniregistrisse? Ilmselt võiks see toimuda notari kaudu, kes pandilepingu notariaalselt tõestab, mis omakorda eeldaks uue x-tee teenuse loomist notarite ja pensioniregistri vahele.

5. Eelnõus on jäetud lahendamata, millised õigused osakuomanikule jäävad pärast pantimist. Kas osakuomanikul on näiteks õigus muuta oma maksemäära, õigus alustada maksete tegemist teise pensionifondi, vahetada pensionifondi osakuid, võtta sambast raha välja või lõpetada lihtsalt sissemaksete tegemine, jääda pensionile? Pandilepingu kohta on eelnõu § 1 punktiga 4 KoPSi lisatava § 3^2 lõikes 4 vaid sätestatud lakooniliselt, et see peab olema notariaalselt tõestatud. Ka seletuskirjast ei selgu, kas kõik poolte õigused on jäetud sihilikult üksnes pandilepingu reguleerida. Oleme seisukohal, et osa eelpool nimetatud õigustest peaks osakuomanikule säilima ka osakute pantimise järgselt, kuid silmas tuleb pidada ka panga soove kaitsta tagatiseks antud vara. Seega, näiteks pensionikonto vähenemine seoses II sambast lahkumise või pensionile jäämisega oleks panga vaates ilmselt problemaatiline.
6. Eelnõus ei ole reguleeritud pandipidaja õigust saada pensioniregistrist teavet panditud pensionivara olemasolu, koosseisu ja väärtuse kohta. Samuti ei ole määratud sellise teabe ulatust, andmise korda ega seost isikuandmete kaitse nõuetega.
7. Pandi realiseerimise üldsätted leiab asjaõigusseaduse (AÕS) §-dest 292–295, kuid juhime tähelepanu, et detailne menetluskord puudub ja tuleks eelnõuga eraldi kehtestada. Näiteks:
   (i) Kes korraldab pandi realiseerimise? Tuleks ära piirata, et korralduse saab pensioniregistri pidajale anda kohtutäitur või notar.
   (ii) Arvestades, et pandi esemeks on isiku pensionivara, tuleks seaduses eraldi reguleerida pandi realiseerimisele eelnev etteteatamine, sealhulgas teate tähtaeg, vorm ja kohustuslik sisu. Kaaluda tuleks AÕS § 293 lõikes 1 sätestatud ühekuulisest tähtajast pikema etteteatamistähtaja kehtestamist.
   (iii) Millises järjekorras toimub tagatiste realiseerimine? Kas enne realiseeritakse laenu tagatiseks olev kinnisvara ja siis pensioniosakud või vastupidi?
   (iv) Eelnõus tuleks sätestada, et pensionivara realiseeritakse üksnes pandiga tagatud sissenõutava nõude rahuldamiseks vajalikus ulatuses. Kui pensionikontol on mitme pensionifondi osakuid, tuleks ühtlasi reguleerida, kas ja millises ulatuses saab osakuomanik valida, millise pensionifondi osakud realiseeritakse.
   (v) Kas pandi realiseerimine allub kohesele sundtäitmisele, st kas oleks mõistlik kaaluda pandilepingu tunnistamist täitedokumendina (täitemenetluse seadustiku (TMS) § 2 lõike 1 analoogia hüpoteegiga).
   (vi) Kas pandi realiseerimine peaks toimuma ainult osakute tagasivõtmisega (lunastamisega), st avalduse esitab pandipidaja (läbi notari/kohtutäituri)? Või on plaan vaid enampakkumise kaudu toimetada (AÕS § 294)? Viimasel juhul vajab ülevaatamist ka IFS § 64.
8. Arvestades, et pensionifondi osakuid ei saa võõrandada (IFS § 64 lg 3) tuleks selgesõnaliselt välistada pandi ülekandmine kolmandale isikule.
9. Lahendamata on IFS § 64 lõigete 11–13 suhe pandiga. TMS-s võiks selgelt sätestada, et pensionikonto / pensionifondi osakute pant on alati aresti ees eelistatud. Sellist käsitlust toetab analoogia kinnisasja hüpoteegiga (AÕS § 280 – pandiga tagatud nõude eelistus).
10. Lahendamata on pensionivara pärimist puudutavad küsimused. Et tagada panditud pensionikonto / pensionifondi osakute korral osakute tagasivõtmine pandipidaja

kasuks enne pärijale üleandmist, tuleks muuta näiteks KoPS § 28 lõiget 2 ja vaadata läbivalt üle kogu pärimise regulatsioon KoPS-s. Sama kolmanda samba puhul.

11. Reguleerimata on pandi kustutamine:
    (i) Kes annab kustutamiskorralduse?
    (ii) Kui kiiresti tuleb pant pärast laenu lõppemist kustutada?
    (iii) Mida saab pantija teha, kui krediidiasutus kustutamiseks vajalikku nõusolekut ei anna?
    (iv) Kes vastutab ebaõige või hilinenud registrikande eest?
12. Selgusetuks jääb, kas ühe eluasemelaenu tagatiseks võib kasutada ka mitme isiku pensionivara (pensionivara omanik ja üks või mitu kolmandat isikut, kes on laenusaaja üleneja sugulane), näiteks laenuvõtja ja tema vanemate pensionivara. Sellega kaasnevad omakorda järgmised küsimused:
    (i) Mitme isiku pensionivara võib ühe kohustuse tagamiseks pantida?
    (ii) Millises järjekorras neid mitme isiku pensionivarasid realiseeritakse?
    (iii) Millised õigused tekivad kolmandast isikust pantijale pärast seda, kui tema pensionivara arvel on laen tasutud. AÕS § 291 järgi võib kolmandast isikust pantijale nõude tasumise korral tekkida regressiõigus. Eelnõu peaks selgitama, kas ja kuidas seda pensionivara pandi korral kohaldatakse.
13. Tulumaksuseadus (TuMS) arvestab praegu, et pensionifondist tehakse väljamakseid osakuomanikule või tema pärijatele ning need on maksustatud tulumaksuga. Täpsustada tuleb TuMS § 20^1 lõiget 1 ja § 21 lõiget 1, et oleks selge, et pensionifondi osakute lunastamine pandipidaja kasuks on samuti väljamakse TuMS tähenduses ja kuulub maksustamisele tulumaksuga.
14. Eelnõus ei ole määratud, kes teostab järelevalvet pensionivara pandi seadmise, registrisse kandmise, realiseerimise ja kustutamise üle. Samuti puuduvad rikkumiste tagajärjed, sealhulgas vastutus pandi õigeaegse kustutamata jätmise, ebaõige registrikande või pensionivara põhjendamatu realiseerimise eest.
15. Arusaamatuks jääb eelnõu § 1 punktis 2 esitatud muudatus, mis puudutab pensionilepingust tulenevaid varalisi õigusi. Eelnõu § 1 punktiga 4 KoPSi lisatava § 3^2 lõike 3 kohaselt ei ole pandilepingu sõlmimine lubatud, kui tagatise andjal on tekkinud KoPS § 40 lõikes 1 nimetatud õigus kohustuslikule kogumispensionile. Juhime tähelepanu, et pensionilepingut saabki sõlmida vaid juhul, kui isikul on tekkinud õigus kohustuslikule kogumispensionile. Lisaks juhime tähelepanu, et eelnõu on ebaühtlane teise ja kolmanda samba osas – kolmanda samba puhul millegi pärast ei ole pensionile jäämise õiguse tekkimist nähtud pandilepingu sõlmimist välistava asjaoluna.
16. Eelnõu § 1 punktiga 4 KoPSi lisatav § 3^2 lõige 1 näeb ette pensioni investeerimiskontol oleva raha ja selle eest soetatud finantsvara, pensionifondi osakute ning pensionilepingust ja täiendava kogumispensioni kindlustuslepingust tulenevate varaliste õiguste (pensionivara) pantimise eluasemelaenu andva krediidiasutuse kasuks sellesama eluasemelaenu omafinantseeringu osa tagatisena, kui eluasemelaenu esemeks olev kinnisasi on koormatud hüpoteegiga sama krediidiasutuse kasuks.
    (i) Esiteks, soovitame tungivalt pensioni investeerimiskonto või sellel hoitava raha ja väärtpaberite pantimise esimeses etapis eelnõust välja jätta. Pensioni investeerimiskonto on erinev süsteem ja vajaks erilahendust. Muu hulgas ei ole

pensioni investeerimiskonto kaudu soetatud väärtpaberid registreeritud pensionikontol, aga on seda pensioni investeerimiskontoga seotud väärtpaberikontol. Seega vajaks pantimine siin eraldi regulatsiooni vähemalt registrit puudutavas osas ning eraldi arendusi.

(ii) Teiseks, soovitame pensionifondi osakute puhul mitte piirduda konkreetse pensionifondi osakute pantimisega, aga võimaldada ka terve pensionikonto pantimist (vt märkust 2).

(iii) Kolmandaks, vt märkust 11 pensionilepingust ja täiendava kogumispensioni kindlustuslepingust tulenevate varaliste õiguste pantimise küsimuses.

17. Eelnõu on kavandatud jõustuma üldises korras ja seletuskirjas on märgitud järgmist: „erilisi üleminekusätteid ei ole vajalik kehtestada, kuna muudatused avanevad uusi tehinguid võimaldavate normidena ning ei mõjuta kehtivate kokkulepete kestust ega tingimusi“. Eelnõu koostamisel on jäetud arvestamata, et pensionifondi osakud on registreeritud pensioniregistris ja pensioniregistril pantimise funktsionaalsus praegu puudub. Selleks, et pensionifondi osakuid saaks pantima hakata, tuleks selline funktsionaalsus registrisse kõige pealt luua. Pensioniregistri pidaja esmase analüüsi baasil oleks vajaliku arendusperioodi pikkus minimaalselt 24 kuud (pensionifondi osakute pantimise näol oleks tegemist läbi aegade ühe kõige mahukama registri IT-arendusega). Seega ei ole eelnõu jõustumine üldises korras mitte kuidagi võimalik.
18. Eelnõu seletuskirjast puudub mõjuhinnang kinnisvarasektorile ja hindadele, laenude kättesaadavusele ja inimeste tulevastele pensionisissetulekutele. Hinnatud pole ka seda, kas ja kui paljud pensionikogujad pantimist eelduslikult kasutada võiksid ega seda, milline on pankade valmisolek eluasemelaenude andmisel sellist panti omafinantseeringu asemel või selle kõrval aktsepteerida.
19. Pensioniregistrit finantseerib finantssektor registritasude kaudu. Seletuskirjast on puudu mõju pensioniregistri pidajale ja hinnangud registripandi seadmiseks vajaliku arenduse maksumusele. Viimane mõjutab registripidamise hindasid.
20. Lõik seletuskirja punktis 6.3 (Mõju riigieelarvele) ei ole adekvaatne. See, et pandi realiseerimine vähendab pensionieas saadavat kogumispensioni väljamakset, ei tähenda, et kogumispensioni tootlus on halvem. Ühtlasi palume täpsustada, millist marginaalset riigieelarvelist mõju seletuskirja punktis 6.3 silmas on peetud.
21. Seletuskirja punktis 7 eeldatakse, et pensionivara pandi kasutamiseks tuleb muuta Eesti Panga presidendi määrust nr 17 „Eluasemelaenu andmise piirmäärad ja maksimaalne laenutähtaeg“. Muudatuse kohaselt võiks laenu ja tagatise väärtuse suhe ulatuda 100%-ni, kui täiendavaks tagatiseks on 10–15% ulatuses pensionivara pant. Sellise lahenduse vajadust ja tingimusi tuleks siiski eraldi arutada Eesti Pangaga, arvestades, et varem ei ole Eesti Pank pidanud samalaadset erandit vajalikuks ka EISi käenduse puhul[1].

Kokkuvõttes ei ole eelnõus 1075 SE kavandatud pensionivara pantimise rakendamiseks vajalikku terviklikku õiguslikku ega tehnilist raamistikku. Lahendamata on pandi tekkimine, registrisse kandmine ja kustutamine, pandi kehtivuse ajal tehtavad toimingud pensionivaraga, pandi realiseerimise menetlus, täitemenetluse ja pärimise erisused, maksustamine, järelevalve ning vastutus. Seetõttu ei ole eelnõu 1075 SE praegusel kujul rakendatav. Enne menetluse jätkamist tuleks esmalt hinnata meetme vajadust ja kulukust, selle mõju kinnisvarahindadele ja

laenutingimustele ning inimeste pensionisissetulekutele, pankade huvi sellise pandi vastu ning juhul, kui pensionivara pantimine osutub vajalikuks ja põhjendatuks, koostada eelnõu, mis pakub selleks tervikliku õigusraami.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Jürgen Ligi
rahandusminister

Kertu Fedotov 5885 1393
Kertu.Fedotov@fin.ee